

Tiburtzio Arrastoa

LAXOA ELKARTEKO LEHENDAKARIA

«Paxaka aisago berreskuratuko da»

Laxoa elkarteak duela hogeit bat urte ekin zion laxo jokoa berreskuratzeari. Orain paxaka jokoa ari dira lan berean.

■ **Uda partean laxoan aritzen direnak neguan paxakan aritzeko berreskuratu duzue azken joko mota hau.**

Hori da, bai, gure helburua. Paxakan aritzen diren aunitz gero laxoan aritzen dira, bi jokoei tresna bera erabiltzen baitute. Horregatik, orain, negua aprobeztatzeko, prestatu dugu paxaka txapelketa. Aurtengo txapelketa bigarrena izanen da.

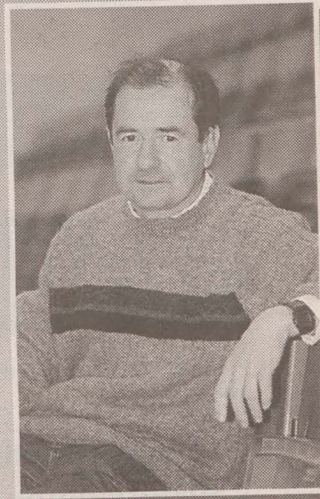
■ **Laxoa berreskuratu egin da?**

Baietz uste dugu. Laxoa ez dago desagertzeko arriskuan, beste momentu batzuetan egon zen bezala. Joan den txapelketan hamabi talde izan ziren lehian. Nahiz eta laguntzarik ez izan, berreskuratu dugu laxoa.

■ **Eta paxaka berreskuratuko duzue?**

Paxaka laxoa baino aisago berreskuratuko dela uste dugu. Aurtengo txapelketan badaude hamabost talde. Gainera, badator Gipuzkoako talde bat, Zubietatik. Eta Iparraldekoek ere interesa agertu dute, baina ez dira etorriko, larunbat arratsaldeetan eta

igande goizean beste txapelketa batzuk dituztelako. Baina uste dugu datorren urtean parte hartuko dutela. Bestetik, hor dugu Elizondoko Antxitonea trinketea. Ematen du bertako jabea interesatuta dagoela bertan paxaka partidak jokatzeko. Hortaz, nik uste, paxakak aurrera egingen du.

urrengo asteburuan paxaka pilota
oaren bigarren txapelketa hasiko da,
hamabost talderekin

arteak hogeita bat urte eman ditu laxoa izeneko pilota
reskuratzen. Baina laxoan, estalperik gabeko frontoian
denez, udan bakarrik joka daiteke. Pilotariak neguan
paxaka pilota joko mota berreskuratzeari ekin zioten
bi bat urte. Eta, dirudienez, errazagoa izanen da
paxaka berreskuratzea.

Sarea, pilota eta larruzko tresna dira Paxakaren osagaiak. Pilotak 250 gramo pisatzen ditu, eta eskularruak, 900. ● OSKAR MONTERO

paxaka jokoei Erdi Aroko
ute jatorria, Laxoa elkarte
tiburtzio Arrastoak esplikatu
Ipar Euskal Herrira etorri
eta hortik, Nafarroa Garaiko
aspaldi udaletxe eta elizen
katzen omen ziren, tresnarik
joko hauek hiltzeaz zeuden
kadaren bukaeran; apenas
partidarik. Duela hogeit bat
elkartea izen bereko jokoa
eko lanean hasi zen. XXI. Laxo
gin dute aurtun, dozena bat
zken urteetan, Bertizko par-
koaren laguntza izan dute.

oa eta neguan paxaka
bakarreko eta 70 metro luze-
n jokatzeko da, estalperik gabe.
da partean soilik joka daiteke,
egiten duenean. Baina pilota-
ere jokatu behar dute, larruz-
erabilera ikasi eta hobetzeko.
Laxoa elkartekoei paxaka ize-
mota berreskuratzea otu

ko tresna erabiltzen da, baita 250 gramoko
larruzko pilota ere. Zenbatzeko modu bera
dute: 15, 30, 40 eta jokoa. Paxakan bi edo
hiru pilotariko bi taldek jokatzeko dute bata
bestearen aurka, erdian sarea dutela.

Iparraldean trinketea aritzen dira paxa-
kan, binaka, baina Nafarroa Garaian, trin-
kete bakarra dagoenez, frontoi handian ari-
tzen dira, hiruko talderekin. Pilotak frontoi-
ko hormetan jo dezake. Hain zuzen ere, horrek egiten du
paxaka ikusgarri. Ira-
gan larunbatean, La-
xoakoek paxaka era-
kustaldia egin zuten
Zizur Nagusiko frontoi
handian, eta ikusleak,
joko berria ikusten
egoteagatik hotz sa-
mar zegoen arren, bi-
ziki gozatu ziren Iruri-
ta, Oitz eta Doneztebe-
ko pilotarien
norgehiagokarekin.

Eta, laster, paxaka-
rekin gozatzeko auke-
ra gehiago izanen
dira. Laxoa elkarteak

Paxakan pilotak frontoiko hormetan jo dezake. Horrek egiten du paxaka ikusgarri; are gehiago, pilotariak pilota jotzeko hanka arteko malabarismoak egin behar dituzten. ● OSKAR MONTERO

eta Bertizko partzuergo turistikoak antola-
tuta, abenduaren 9an hasiko da II. Paxaka
Txapelketa. Bertan hamabost taldek hartu-
ko dute parte eta partida guztiak Iruriko
frontoian jokatzeko dira, larunbat arratsal-
de eta igande goizetan. Finalerdiak otsaila-
ren 17an jokatzeko dira eta finala, otsaila-
ren 24an.

■ **Paxakan aritzea errazagoa da**

Dirudienez, paxaka laxoa bera baino erra-
zago berreskuratzen ari da, «paxakan joka-
tzea laxoan aritzea baino errazagoa baita»,
Tiburtzio Arrastoak dioenez. Alberto San
Miguel pilotaria iritzi berekoa da. Bera 32
urteko oiztarra dugu. Duela hogeit bat urte,
laxoan hasi zen. Hamasei urte zituenerako
handienekin jokatzeko zuen. Hortaz, laxoa
berreskuratzen hasteaz batera hasi zen
San Miguel laxoan. Orain paxakan ere ari-
tzen da. «Paxaka laxoan aritzeko osagarri
bat da teknika aldetik», dio San Miguelek.
«Laxoan eguraldi onarekin jokatu behar
dugu; egun txarrarekin ezin gara aritu.
Hortaz, neguan ezin dugu. Baina zerbaite-
tan, ez bazara egunero aritzen, teknika gal-
tzen duzu. Horregatik, berreskuratu nahi
dugu paxaka. Iparraldean trinketea ari-
tzen dira. Guk, zoritxarrez ez dugu trinke-
terikan, eta jokoa pixka bat moldatu behar
izan dugu».

Nahiz eta osagai berak izan, paxakaren
eta laxoaren lastertasuna arras ezberdina
da. Laxoan bizkorrago ibiltzen da pilota, tti-
kiagoa denez, eta jokalekua anitzez han-
diagoa da. Horregatik, zaila da laxoan ari-
tzea. «Ulertzeko ere zaila da», gaineratu du
San Miguelek. «Laxoan baino jende gehia-
gok ematen du izena paxakan, abiaduran
ez baita joko bortitza. Paxakan orain ari-
tzen diren guztiak ez dira gero laxoan ari-
tzen. Batzuei beldurra ematen die».

Beraz, paxaka berreskuratze bidean da,
eta laxoari baino gutiago kostako zaiola
dirudi. Oraingoz, ez dute gaztetxoentzako
txapelketarik antolatuta, baina, San Migue-
lek dioenez, «jendea animatzen bada», egi-
nen dituzte.

→ Asier Azpilikueta